

Maska, pastel, papír, 200 × 140 cm, 2024

Bez názvu, pastel, papír, 100 × 70 cm, 2024

Bez názvu, pastel, papír, 100 × 70 cm, 2024

Nový Stolín

Diváky, navštěvující výstavy a sledující veřejné realizace Jana Stolína v uplynulých dvou letech, mohla zazazit proměna jeho dlouhodobého směřování, čím dále více zřejmější z posledních prací. Do čistých, odosobněných tvarů pronikly zjevné zásahy duševních stavů, stojících stranou autorovy pozornosti. Týkaly se zjitřeného vědomí, které zevnitř narušovalo souvislý běh dosud pevně sevřené práce. Pojímal-li dříve tvar jako přesně ohraničený objekt, zbavený napětí vztahu celku a části, zaměřoval se nyní na energii, skrytou

Stolín opět začal zabývat před několika lety po dlouhé přestávce. Do jejich převážně černobílých podoby vstoupila jemná barva. Obrat se citelně projevil na pojetí horizontu, uvolňujícího se ze svého lineárního sevření. Přestal být jen předělem popředí a pozadí. Změnil se v samostatný motiv, jímž pronikalo spontánní dění. Původní černou linii nahradila na loňských a zejména letošních pastelech jedna barva. Předcházející strohost potlačila smyslnost, věcné nahradilo niterné, chladné žhavé, konstruktivní emotivní. Stolín svůj projev překlopil na druhou stranu, jejíž nosnost v minulých desetiletích potlačoval. Proměna patrná z pastelů, zavěšených v poslední úzké místnosti chebské galerie, zasáhla i tři hlavní Stolínovy práce z pomezí objektů a instalace z let 2023 a 2024, složené ze vzduchotechnických hadic. Každá z nich sledovala vlastní cíl. Prvá, nazvaná Kam kráčíš?, byla umístěna na pomezí vnějšího a vnitřního prostoru ve čtvrtém patře novostavby G liberecké fakulty od Jiřího Suchomela a Jiřího Janďourka z let 2012–2014. Spleti vláčkových, do sebe se zaplétajících hliníkových hadic, podepřených lešenářskými trubkami, si všimne každý chodec, jdoucí po univerzity piazzettě, již ze značné dálky, když se blíží k budově. Do jejího oproštěného tvaru vnaší podvatrné pnutí, jako cizopasník, jenž se v ní zabydlel, ale zároveň ji i dodatečně opodstatňuje. Ohebné, pružné hadice, kontrastující se statickou budovou, vyvolávaly dojem neustálého dění jako detail, chybějící v organismu, vetknutý do těla stavby.

Práce Kam kráčíš? se rozvinula do dvou protichůdných letošních interiérových instalací – Ze dne do noci a Stopa události. Prvou obohacující vycpaní ptáci a zvířata, jež se v ní usídlila jako ve svém novém domovích, druhá využívá vzduch, který v tomto případě obsahoval

v jeho prostoru, jež se nedala usměrnit a řídit. K výrazové proměně přispěly starší práce, v nichž se objevoval dým, vylehčující pevné stavby, ať šlo o budovu jezuitské koleje, ve které sídlí Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře, nebo o umělý vestavěný kvádr z polystyrenových hranolů v libereckých Lázních. Dým přinesl jednak rozostření a změkčení, jednak proměnlivost a prchavost. Stal se krajním, rozprostraňujícím se jevem, mizejícím v okolí, vymezujícím se vůči pevné hraně. Zkušenost s dýmem ovlivnila pastely, jimiž se

černý pigment. Na stěně tak bez doteku lidské ruky vznikala kresba odhmotněného abstraktního útvaru s prázdným středem. Z ostrého kontrastu umělého technického výrobku a přírody, i když přítomné jen jako vycpaný muzejní exponát, vzniklo ojedinělé prostředí, plné tajemného, nadskutečného vzrušení. Stroj, vydechující na zeď beztvářý otisk, se zase stal samovolným, bezprostředně se projevujícím „umělcem“. Podněty z obou těchto instalací, první provedené v Broumově, druhé v Brně, poskytly východisko chebské výstavy. Organicky tvarované hadice ve výše jmenovaných instalacích podpíraly lešenářské trubky. Stolín je nyní osamostatnil, vyvázal je, obdobně jako dříve hadice, z původního účelu a uplatil jako hlavní motiv nové instalace. Různě nakloněné, stojící tyče se vznášejí nad zemí i naznačují pád, vyklánějí se do stran, přibližují se a vzájemně do sebe narážejí. Snaží se od sebe odtrhnout, ale neztrácejí souvislost s celkem. Tematizují bloudění, jeden ze základních existenciálních stavů, pojaté jako cesta odnikud nikam, vymykající se z karteziánského řádu pevných os. Instalaci, sestavenou v temné místnosti, doplní výhledu panvých os. Instalaci, sestavenou v temné místnosti, doplní stavu mezi řádem a chaosem. Rozpíná se uprostřed výstavní síně „rámovaná“ protikladnými přístupy, vyjadřujícími nosné rozpětí současné Stolínovy práce: přechází mezi kresbou, uskutečňovanou strojem (mírně pozměněnou verzí Stopy události), a kresbou autorou, neopakovatelným výrazem. V obou případech jde o prchavé a proměnlivé gesto, uvolňující se ze staženosti předcházejících objektů. Tyto rozpony uzavírá dialog tvářím-masek, zavěšených proti sobě na úzké stěny v posledním místnosti galerie, pojatých tak, že bílá plocha, na níž jsou nakreslené, se prohlubuje. Staly se „zrcadly-démony“ na pomezí obecného a osobního.

Ze dne do noci, Dětská galerie Lapidarium, Broumov, 2024

Kam kráčíš?, kampus Technické univerzity, Liberec, 2023

Stopa události, Galerie Off Format, Brno, 2024

Jan Stolin, Hic sunt leones
Malá galerie
11. 4.–23. 6. 2024
Kurátor Karel Šrp
Otevírací doba:
út – ne 10.00–17.00

Galerie výtvarného umění v Chebu,
příspěvková organizace
Karlovarského kraje
nám. Krále Jiřího z Poděbrad 16
350 02 Cheb
www.gavu.cz

Výstavní program GAVU Cheb
je podpořen z grantového programu MK ČR.